

**POROČILA IN OCENE
RELAZIONI E RECENSIONI
REPORTS AND REVIEWS**

Simona Taušič

SLOVENSKI SLAVISTIČNI KONGRES.
Celje, 7.-9. oktober 1999.

Letošnje srečanje slavistov, po novem kongres in ne zborovanje, se je odvijalo v Celju v organizaciji Slavističnega društva Slovenije in Slavističnega društva Celje. Kongres je trajal tri dni, od tega sta bila prva dva namenjena predstavitvam referatov, tretji pa strokovnim popotovanjem po kulturno-turističnih točkah Celja in okolice.

V okviru teme *Slovensko jezikoslovje danes in jutri* je svoje raziskovalne izdelke predstavilo več kot trideset govornikov, zato se mi zdi smiselno, da predstavim le tiste, ki so tako ali drugače izstopali. Kot prvi je na strokovnem delu kongresa nastopil akad. prof. dr. Jože Toporišič, predstavil pa je jezikoslovne razprave, ki so privedle do 4. Izdaje Slovenske slovnice in novega slovarskega dela Slovenskega pravopisa. Slovar novega pravopisa uveljavlja slovnično teorijo nove slovnice in pravil slovenskega pravopisa 1990, v slovensko pravopisje pa uvaja tudi tonemski naglas. Govornik se je dotaknil tudi izdaje novega učbenika za slovenski jezik za prvi letnik srednjih šol (avtorice M. Bešter, M. Križaj Ortar, M. Končina, M. Bavdek, M. Poznanovič, D. Ambrož, S. Židan), ki se mu zdi neprimeren, saj naj bi zniževal raven zahtevnosti vsebin slovenskega knjižnega jezika in posledično tudi nivo znanja dijakov. Zaradi pomanjkanja časa se obetajoča diskusija, ki jo je prof. dr. Toporišič sprožil, ni mogla razviti. Poleg tega se je govornik dotaknil tudi pojmovanja zvrstnosti v slovenskem jezikoslovju, ki se zadnja leta odmika od trdne klasifikacije (gre za funkcijske zvrsti) in govori le o vrstah in podvrstah besedil, ki nastajajo z najrazličnejšimi nameni in v raznolikih sporazumevalnih okoliščinah, kar pomeni, da jih ne moremo združevati v enotne skupine z istimi značilnostmi. To tezo je utemeljeval dr. Marko Stabej naslednji dan na okrogli mizi *Poslovna in uradovna slovenščina v zgodovini in danes*, čeprav smo jo lahko "brali" tudi kot repliko na izjavo prof. dr. Toporišiča.

V prvem sklopu predavanj je imel zanimiv nastop tudi prof. dr. Igor Grdina, ki je prepad med prvo, nekoliko pojemajočo strukturalistično paradigmo v današnjem jezikoslovju, ter drugo, pragmatično-besedilovno naravnostjo, ki vedno bolj pridobiva na veljavi in si utira pot tudi v učbenike, poglobil do konca. Po njegovih besedah sedanje stanje v slovenski slavistiki ne zagotavlja preživetja; rešitev iz mrtvila vidi v odpiranju vede k fleksibilnejšim in netradicionalnim povezavam, poiskati je treba času ustrezajoče organizacijske in ra-

ziskovalne modele. Po zlomu t. i. strukturalističnega enoumja se je pokazalo, da je slavistična znanost postala organizacijsko preohlapna in prekompleksna.

Neposredno na nastop prof. dr. Igorja Grdine se je nanašal referat prof. dr. Brede Pogorelec, ki je pomirljivo ovrgla pesimizem predhodnega govornika in izpostavila tudi pozitivne in spodbudne strani v trenutnem stanju in smernicah razvoja današnjega slovenskega jezikoslovja.

Popoldne je obiskovalec lahko poslušal dva sklopa predavanj, ki sta sicer potekala vzporedno. V veliki dvorani so svoje referate med drugimi predstavili tudi prof. dr. Ada Vidovič Muha (Slovenistika in aktualna vprašanja knjižnega jezika - stanje in perspektive), doc. dr. Erika Kržišnik (Predstavitev Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik), doc. dr. Marko Stabej (Jezikovna politika), asist. mag. Vojko Gorjanc (Računalniška zbirka besedil - FIDA), doc. dr. Simona Kranjc (Psiholingvistika v slovenistiki), dr. Tomaž Sajovic (Umetnostno besedilo in jezikoslovje). V mali dvorani so medtem poleg drugih predstavljale svoje referate, ki so se dotikali poglavij iz pragmatike, prof. dr. Olga Kunst Gnamuš, asist. mag. Mojca Schlamberger Brezar in Matejka Grgič, prof. Slednja je tudi dobitnica nagrade Slavističnega društva Slovenije za leto 1999 za posebno uspešen dodiplomski študij slovenistike na tujih univerzah.

V petek je dopoldne potekalo vzporedno delo, in sicer v veliki dvorani sklop predavanj iz zgodovinskega jezikoslovja in dialektologije, v mali pa že omenjena okrogla miza na temo poslovne in uradovne slovenščine, ki je izzvenela nekoliko togo, saj je bila zastavljena kot predstavitev vnaprej pripravljenih referatov, toda ker se nekateri govorniki niso držali predvidenega časovnega okvira, je za diskusijo spet zmanjkalo časa, predvsem pa energije tako govornikov kot poslušalcev.

Po odmoru je sledil še zadnji del strokovnega dela kongresa, in sicer okrogla miza z naslovom Izkušnje in ugotovitve šolskega inšpektorata, ki jo je vodil mag. Alojz Širec z Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo in šport. Predstavljene so bile nekatere posebnosti šolske inšpekcije v Sloveniji; cilji Zakona o šolski inšpekciji, njeno delovno področje ter področje nadzora. Istočasno je v mali dvorani tekla predstavitev strokovnih publikacij.

Strokovni del kongresa so popestrili še nekateri spremljevalni dogodki: prodajna razstava slovenističnih publikacij, vodeni ogled mestnih znamenitosti, muzeja novejšje zgodovine, gledališka predstava, literarni večer, kulturno-družabni večer...

Kongres je tako po vsebinski kot organizacijski plati izpolnil in tudi presegel pričakovanja, "slavisti praktiki" pa so lahko kljub samokritiki prof. dr. Paternuja, češ da se slovensko jezikoslovje preveč ukvarja samo s seboj in pozablja na potrebo po prenosu izkušenj na mlade robove, v široki strokovnoprogramski pa tudi spremljevalni ponudbi našli dovolj vzpodbud za nadaljnje delo.